Entomologiska anteckningar.

Af

O. Lundblad.

Genom efterföljande meddelande har jag hufvudsakligen velat lämna ett litet bidrag till vår kunskap om det redan förut i entomologiskt afseende så väl studerade Öland. Också göra dessa spridda anteckningar ej heller anspråk på att innehålla något egentligen nytt, utan de afse blott att rädda från glömska några delvis sällsynta eller intressanta fynd, som jag tillfälligtvis gjorde sommaren 1910, då jag under cirka fjorton dagars tid bereste ön som turist i sällskap med ett par vänner. Det var hufvudsakligen gaddsteklar, som då blefvo föremål för en och annan observation.

Samtidigt har jag här begagnat tillfället att anföra en del iakttagelser öfver några få gotländska och upländska insekter.

I och omkring Borgholms slottsruin träffades ej sällsynt det lilla biet *Colletes daviesana* SM., ofta svärmande omkring högt uppe på de oåtkomliga murarna bland växter, som hade fått fäste mellan stenarna. I förra årgången af Entomol. Tidskr. anföres just denna art af lektor ADLERZ från Ryd i närheten af Glömminge på Öland.

Vid Borgholm fanns äfven *Eucera longicornis* L., hvilken af samme författare särskildt anmärkes som förgäfves eftersökt på Öland. Den $^{17}/_{6}$ fann jag en hanne sittande på en blomma vid ruinen, och ett par dagar efteråt ertappades ytterligare en sådan flygande inuti själfva slottet, där ju en

rik vegetation råder. På något annat ställe på ön observerades den ej, och honor blef jag ingenstädes i tillfälle att se.

Under en fotvandring från Stora Rör norrut till Borgholm observerades bl. a. de små sphegiderna *Tachysphex pectinipes* L. och *Diodontus minutus* FABR. springa på sanden. Vidare syntes *Pemphredon lugens* DAHLB. och *rugifer* DAHLB. tämligen talrikt och i båda könen. *Gorytes campestris* L. var ej sällsynt på umbellater utefter vägkanten, stundom i sällskap med *Hymenalia rufipes* FABR. och *Cteniopus flavus* SCOP. En *Harpactes lunatus* DAHLB. hittades äfven. Af crabroniner syntes *Thyreopus peltarius* SCHREB., *scutellatus* SCHEVEN. och *Ectemnius guttatus* V. D. LIND. Ett exemplar af den lilla *Dolichurus corniculus* SPIN. fångades bland buskar nere vid hafsstranden, där den förmodligen var på jakt efter kackerlackor bland det täta löfverket.

I Halltorps hage erhöllos några *Stenocorus sycophanta* SCHRANK. och *Dorcus parallelipipedus* L., som sutto på ekarnas stammar.

Vid Stora Rör svärmade i mängd den bekanta öländska pingborren *Rhizotrogus ochraceus* KNOCH., och bland blommorna på en närbelägen äng flögo flera exemplar af *Megachile analis* NYL.

Vid en exkursion till Böda vid Ölands norra udde fick jag, som jag hoppades, tillfälle att se något litet af sandfaunan, ehuru det ej blef mycket på grund af den regniga väderleken och det korta besöket. I oerhörda mängder förekom den lilla stekeln *Pompilus plumbeus* FABR. på hafsstranden i brynet af en tallskog. Vanlig var äfven *P. rufipes* FABR. Af *Miscophus concolor* DAHLB. hittades ett par exemplar, och af *Mutilla rufipes* FABR., denna för sandmarken så karakteristiska art, syntes en hanne krypande på marken.

Megachile circumcincta KIRB. och *analis* NYL. flögo öfver en i grannskapet belägen klöfvervall, den förra i ganska stort antal. Ett exemplar af den sällsynta *Osmia mitis* NYL. anträffades också. Vid Böda förekom äfven i massa *Stenobothrus morio* FABR.

På en sandig järnvägsbank ej långt från Ismantorp i närheten af Långlöt på Öland förvånades jag öfver den oerhörda mängd af *Dascillus cervinus* L., som krälade där. Längs

banan myllrade på en kort sträcka hundratal individ springande och flygande om hvarandra.

På Öland förekom äfven *Hedychridium ardens* COQU., som, så vidt jag vet, förut ej finnes antecknad hvarken från detta landskap eller från Upland, där jag äfvenledes funnit den (vid Upsala). Ny för Upland är äfven H. *roseum* ROSSI, af hvilken jag för åtskilliga år sedan tog ett exemplar i Upsalatrakten.

I detta sammanhang kan på tal om steklar förtjäna påpekas att *Bembex rostrata* L. ännu finnes kvar vid Upsala, där den tillsamman med *Dasypoda plumipes* PANZ. och andra jordboende arter bygger i sandåsens sluttning mot akademiska sjukhuset. Kolonien synes ingalunda vara stor, och det är all fara värdt att arten inom en icke långt aflägsen framtid skall vara utrotad från denna lokal, såframt den ej väljer en ny. Det är ett jämförelsevis litet område, som den här förekommer på, och egendomligt är att den ej för längesedan blifvit utrotad på en plats, som ligger så nära staden som denna och som är så pass orolig och trafikerad.

Till sist kanske ett par biologiska observationer kunna vara värda ett kort omnämnande. Den första gäller boet af gräfbiet *Halictoides dentiventris* NYL., en art, som allmänt förekommer bl. a. i Vassunda socken i Upland, där jag varit i tillfälle att samla exemplar. I midten af juli 1910 fann jag där ett bo af denna art, beläget i marken i ett nästan gräsfritt skogsbryn mot söder. Den jord, som framgräfts af honan, hade hopats i en liten vulkanartad kägla, två centimeter hög och omkring fyra centimeter i diameter. Till detta bo funnos två olika ingångar, hvilka sammanlöpte till en enda ett par centimeter under jordytan. Vid min ankomst till boet såg jag biet, lastadt med frömjöl, komma flygande och krypa in genom ett hål, beläget vid käglans bas och efter en stund åter komma upp för att rekognoscera, visande endast antennerna och en liten del af hufvudet, i ett annat hål, som var beläget högst upp på käglans topp, där det mynnade ut i form af en liten kraterlik öppning. I jorden anträffades en med stor skicklighet svarfvad alldeles klotrund frömjölsboll, på hvilken stekeln fäst ett aflångt, något bågböjdt ägg. Till-

samman med bollen lågo ytterligare två mindre, troligen blott halffärdiga frömjölskulor.

Som en egendomlighet kan nämnas att i samma lilla kägla fann jag äfven en *Crossocerus*-art, som tydligtvis hade bo där omedelbart i biets grannskap. Den kom framkrypande ur ett hål i sanden, men genom oförsiktighet af mig myllades hålet igen, hvarför jag ej vidare kunde följa gångens förlopp. Så mycket kunde jag dock säkert se, att sphegidens gång icke på något sätt stod i kommunikation med biets.

Märkvärdigt är ju att *Halictoides*-boet hade två ingångar, hvilket ej synes vara regel. Man skulle möjligen i detta fall kunna söka orsaken till denna anomali i *Crossocerus*-honans närvaro på så sätt, att hon orsakat oro i lägret vid boets utgräfning. Möjligt är ju äfven att den ena af biets gångar rent af gräfts af sphegiden, som när den stött på biet blifvit bortdrifven af detta och på så sätt tvingats att gräfva sig en ny gång i närheten.

Den andra iakttagelsen gäller bisläktet *Prosopis*, hvilket på samma lokal förekommer i sex arter, hvaraf särskildt *annulata* THOMS. och *communis* NYL. äro allmänna. I början af juli 1910 fann jag på ett syrénblad två exemplar i kopulation. De infångades och undersöktes vid hemkomsten. Det befanns då, egendomligt nog, att exemplaren ej tillhörde en och samma art. Hannen var nämligen en *annulata* och honan en *communis*.

Bland fynd gjorda på Gotland 1905 kan anföras ett exemplar af den sällsynta hemipteren *Podops inunctus* FABR., tagen vid Visby. *Pyrrhocoris apterus* L. förekom ganska allmänt på en lokal norr om staden. Af *Psammophila affinis* KIRB. sågs ett exemplar. I Botaniska trädgården träffades synnerligen allmänt den vackra *Cteniopus flavus* SCOP. sittande på pionblommor. Vid Etelhem erhöllos *Mordella fasciata* FABR. och *Rhagonycha fulva* SCOP.
